

Amigó i Amorós: dos homes del Centre de Lectura

No vull l'ahir,
el record l'adultera;
[...]...Vull l'ara estrictament.
El demà el trobaré
quan tombi l'alba.

aquests fragments són del poema "Del record", que amb altres dos poemes d'amor va guanyar la Flor Natural dels IX Jocs Florals de Bellaterra de 1958. Tots tres van ser publicats a la *Revista del Centre de Lectura* núm. 76, de l'octubre del mateix any. L'autor, ja ho deveu haver endevinat, és Xavier Amorós.

Era l'únic escrit en català d'aquell número de la RCL. La llengua va anar guanyant terreny poc a poc, fins que en fer-se càrrec de la revista Antoni Correig, el 1968, el català va ser l'única llengua dels articles (ni la portada ni la publicitat no s'hi van poder fer fins més tard). Però la voluntat d'escriure en català i els coneixements lingüístics dels col·laboradors no sempre es corresponien. Hi havia d'haver algú que revisés els articles —o una pila de llibres de les primeres publicacions del Centre de Lectura— amb rigor, perquè el voluntarisme tingués la dignitat lingüística que calia. El principal responsable, ja ho deveu haver endevinat, va ser Ramon Amigó.

Ramon Amigó es va fer tips de corregir galerades, feina fonamental però anònima, com eren anònims els noticiaris on, sense la signatura, no puc deixar de veure-hi la seva mà, per exemple en el del número 189, de maig de 1968, on insta la Diputació de Tarragona perquè comenci els cursos de català anunciats, es congratula que es doni el nom de Prat de la Riba a un carrer, o lamenta que hagin desaparegut els noms populars de vies urbanes: "Han desaparegut les *rasetes* de la Selva i de Sales; els *camins* de Valls, de Tarragona, de Salou, de Riudoms, de l'Aleixar...; la Riera (per antonomàsia), les Carnisseries Velles, i potser d'altres que ara no se'ns acuden. És que els administradors locals consideren un anacronisme la supervivència d'aquests noms comuns?". El toc Amigó em sembla indiscutible.

L'Amigó i l'Amorós, o l'Amorós i l'Amigó, em van introduir de debò al Centre de Lectura, fent-m'hi participar activament i abocant-me a una cultura universal des de la catalanitat.

Amb l'Amorós col·laboràvem amb el doctor Vallespinosa, que ens feia llegir o representar traduccions catalanes, seves o de Rafael Tasis —el Xavier era el Mosca de *Volpone* on jo llegia un breu paper— o de Joan Oliver.

Pels primers anys seixanta Xavier Amorós era ja un poeta reconegut (Carles Riba del 1964) i en acabar jo la carrera i tornar a Reus, vaig tenir més ocasió de tractar un amic aureolat pel reconeixement de la crítica catalana que anava descobrint, al marge de la cultura oficial. El curiós d'ell és que, sent un mestre en tantes coses, et tractava com si volgués aprendre de tu, de tots els que anàvem tornant o treballaven en nous camps —el Ramon, la Rosa, el Lluís, el Claudi... Potser perquè veia en nosaltres més el futur que el passat, i no s'ancorava en res ni en ningú, buscant el rejuveniment en cada nova generació. De Les Amèriques anàvem al Centre de Lectura, on teníem reunió, una lectura, una conferència. El Xavier Amorós va ser director de la *Revista* des del número 223 (març-maig, 1971) al 271 (gener-juny, 1975), en una de les etapes més brillants de la publicació. Va ser, com el Ramon Amigó, president del Centre de Lectura i aquesta dedicació, important i que ja es tracta en altres pàgines d'aquesta revista, no va significar ni en l'un ni en l'altre la fi de la seva activitat pel Centre. La intervenció de Xavier Amorós, com a senador, i sense oblidar l'empenta de la directiva i de la ciutat, ha estat fonamental per a la restauració del Bartrina. No s'ha jubilat de Centre de Lectura.

El toc Amigó no es limita a noticiaris de revista. L'he experimentat a fons, com tants altres que han seguit els seus cursos del Centre, les trameses que corregia amb comentaris tan aclaridors o els arronsaments de llavis davant d'un barbarisme enmig d'una conversa. Clar i català, d'una exigència cívica i científica contundent, ha estat mestre meu i

R. Amigó, X. Amorós, B. Vallespinosa i L. Ferré Estela en el sopar d'homenatge a J. Santasusagna. 1955

de molts altres des del Centre de Lectura. S'ha passat hores i hores corregint galerades, exercicis, fent feines de suplència que no li han impedit la dedicació exemplar a l'onomàstica, exemplar per l'obra personal i per la capacitat de convertir-se en guia d'altres estudiosos i en referència obligada d'especialistes.

L'Amorós i l'Amigó, o l'Amigó i l'Amorós, s'han dedicat a la gestió cultural del Centre i de les seves seccions, fent feina de secretari de directiva i d'editor, d'organitzador d'activitats i d'escriptor, de vocal seccional i de president, quan ha convingut. Són noms que, pel seu prestigi d'abast nacional, van més enllà del Centre de Lectura. Però és des d'aquí que han fet la seva tasca amb una influència profunda sobre molts de nosaltres.

Els versos de l'inici, de fa gairebé quaranta anys, em refrenarien d'escriure sobre dos amics de qui no he fet cap exposició sistemàtica ni completa, sinó petits retalls de vida compartida, i per a mi enriquidora, al Centre de Lectura. Però no perquè siguin l'ahir sinó perquè són l'ara estrictament. Un present plenament actiu, obert; el record és simplement una investigació sobre les fonts.